

Rooster voor de kwaliteitsanalyse van pedagogische materialen in de ontwikkelingseducatie (OE) en de vorming tot wereldburgerschap (WB).

Inleiding

Het hier voorgestelde analyserooster verkent de pedagogische materialen die ingezet worden voor Ontwikkelingseducatie (OE) en voor opvoeden tot Wereldburgerschap (WB). Het was ITECO die het ontwierp voor “Kleur Bekennen” en “Annoncer La Couleur” in de Vlaamse, Brusselse en Waalse regio. Het heeft als doel het werk te verlichten voor iedereen die OE/WB materialen in zijn/haar activiteiten wil gebruiken en ook voor ontwerpers van pedagogische materialen.

Een pedagogisch werkinstrument is elke vorm van materiaal dat als educatieve toepassing ontworpen is met als doel een doelgroep de elementen binnen OE/WB helpen te begrijpen, aan te leren of tot handelen aan te zetten. Het materiaal kan verschillende vormen aannemen: DVD, Cd-Rom, een pedagogische koffer, een internetsite, een spel, een dossier, een tentoonstelling...

Wat ontwikkelingseducatie en de vorming tot wereldburgerschap betreft, bestaan er verschillende definities in verschillende landen en instellingen voor deze concepten. Wij nemen als uitgangspunt de definitie van “Wereldburgerschap”, zoals de Raad van Europa die omschrijft: *“De opleiding tot Wereldburgerschap is een opleiding die de ogen van de burgers opent voor verschillende realiteiten in de wereld en die hen aanzet om mee te werken aan het tot stand komen van een wereld die rechtvaardiger en gelijkwaardiger is, een wereld met universele mensenrechten. Ze omvat ontwikkelingseducatie, bewustmaking van mensenrechten, een opvoeding die belang hecht aan een duurzame wereld, aan vrede, aan het voorkomen van conflicten en aan interculturaliteit. Al deze aspecten samen zijn de bouwstenen van de vorming tot wereldburgerschap.”*

Voor “ontwikkelingseducatie” verwijzen we naar de definitie voorgesteld in de referentietekst van ACODEV, de federatie van de Belgische, Franstalige NGO’s voor ontwikkelingseducatie: *“Geconfronteerd met de ongelijke verdeling van de rijkdommen in de wereld, in het bijzonder tussen Noord en Zuid, is de ontwikkelingseducatie een proces dat zich tot doel stelt veranderingen in waarden en attitudes uit te lokken, zowel op het individuele als op het collectieve vlak, met het oog op een rechtvaardigere wereld waar bestaansmiddelen en macht billijk verdeeld zijn vanuit een respect voor de menselijke waardigheid”.*

Creatieproces van het rooster

De selectie en de creatie van de analysecriteria voor de werkinstrumenten kwamen tot stand via een enquête op de website en via workshops met leerkrachten, animatoren, stafleden van ALC/KLB, pedagogische raadgevers en animatoren van verenigingen en NGO’s uit de OE/WB-sectoren. Vervolgens werden deze criteria aangevuld vanuit referentiedocumenten m.b.t. benaderingen en kaders van OE/WB en tenslotte in vragen omgezet om tot het analyserooster te komen.

Kwaliteit of geen kwaliteit?

De kwaliteitsvraag en de vraag naar controle, die vaak als een schaduw kleeft op de eerste, liep als een rode draad door heel het proces dat tot de creatie van dit analyserooster heeft geleid. Hoe kan je immers over kwaliteit spreken zonder uitsluiting of geringschatting van bepaalde zaken? Bepalen wat kwaliteit is, houdt onvermijdelijk een uitspraak in over wat het niet is.

Wij hebben gekozen voor een andere benadering van de vraag naar wat kwaliteit is, precies om mogelijke ontsporingen te voorkomen die tot diskwalificatie zouden kunnen leiden. We hebben een rooster ontworpen dat de kans geeft de materialen te valoriseren en hun potentieel aan mogelijkheden te verkennen. We hebben het rooster samengesteld, gebaseerd op alle criteria die door de deelnemers in het creatieproces zijn aangebracht en dit op een volledige en gevarieerde manier.

Maar wij willen graag een weddenschap aangaan dat geen enkel werkinstrument, hoe complex het ook is, allesomvattend kan zijn en op zijn eentje alle kwaliteitscriteria in een rooster kan invullen. Het is trouwens geen geheim dat zeer eenvoudige materialen op een bijzonder interessante wijze in complexere pedagogische methodes worden verwerkt. Om de kwaliteit in de verscheidenheid aan werkinstrumenten en voorzieningen in het domein van de OE/WB te vatten, zullen we het hele pedagogische proces moeten bekijken en dat aanvullen met een geheel van meerdere pedagogische methodes om ons een idee te vormen over een “basis van kwaliteit in het vormingsproces naar wereldburgerschap”.

We willen nog eens extra beklemtonen dat de vragen van dit rooster vertrekken vanuit zowel objectieve (een DVD als werkinstrument, de doelstellingen zijn geformuleerd...) als subjectieve criteria (appreciatie door de gebruiker van een gebruikte methode, voorspelde waarden, emotionele beweegredenen, enz.).

Gebruiksaanwijzingen

Het rooster heeft 9 rubrieken:

1. [Algemene beschrijving en behandelde thema's](#)
2. [Doelstellingen](#)
3. [Pedagogische aanpak](#)
4. [Inhoud](#)
5. [Drager \(vorm\)](#)
6. [Wat het materiaal beoogt, waar het naartoe wil \(lange termijn visie, waarden\)](#)
7. [Besluit \(algemene appreciatie\)](#)
8. [Ervaring doorgeven \(ruimte voor uitwisseling van praktische toepassingen\)](#)
9. [Het analyserooster zelf \(evaluatie van het rooster\)](#)

We werken zowel met gesloten als met open vragen om je toe te laten op bepaalde antwoorden dieper in te gaan.

Het rooster voorziet ook ruimte om je ervaring bij het gebruik van een bepaald materiaal te delen met je publiek (rubriek 8).

Praktisch: het rooster heeft 2 kolommen: de linkse met vragen die moeten beantwoord worden, en de rechtse die we “Handleiding” noemen. Deze laatste legt je stap voor stap uit wat de belangrijke punten zijn of welke specifieke handelingen nodig zijn om het rooster in te vullen. We hopen dat dit werkinstrument voor jou een ondersteuning kan zijn bij de opbouw van de vorming tot wereldburgerschap.

Veel lees - en werkgenot !

1. Algemene beschrijving van het pedagogisch materiaal

Titel :

Voornaamste thematiek:

Ontwerper/auteur:

Publicatiejaar:

Vorm :

☐ DVD - Video	☐ Pedagogische koffer
☐ CD/DVD-ROM	☐ Tentoonstelling
☐ Speldoos	☐ Fototaal
☐ Pedagogisch dossier	☐ Website
☐ Boek / Strip	☐ Andere:

Behandelde thematiek

Welke zijn volgens jou de thematieken die het materiaal behandelt?

Thematiek 1: 1 2 3 4 5

Thematiek 2: 1 2 3 4 5

Thematiek 3: 1 2 3 4 5

Thematiek 4: 1 2 3 4 5

Thematiek 5: 1 2 3 4 5

Thematiek 6: 1 2 3 4 5

Vermeld één of meerdere thematieken en duid de orde van belangrijkheid aan naargelang de behandelde inhoud.

1 = even te pas gebracht 5 = grondig behandeld

Voorbeelden: landbouw, solidaire of sociale economie, ecologie, verantwoord consumeren, internationale solidariteit, mensenrechten, interculturaliteit, gender, mondialisering, media, migraties, vrede, sociale rechtvaardigheid, landen en actoren van het Zuiden...

Analyserooster	Handleiding
Beschrijving	
<p>a. Worden onderstaande elementen beschreven?</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ thematiek van het materiaal ☐ profiel van het (de) doelpubliek(en) ☐ minimum en maximum aantal deelnemers ☐ tijdsaanduidingen voor het gebruik ☐ verloop (als het om animatie gaat) ☐ noodzakelijk materiaal voor het gebruik van het werkinstrument ☐ materiële elementen die het materiaal vereist en hun aard (speeldoos, handboek, DVD, software...) ☐ naam van de ontwerpers ☐ publicatiejaar ☐ context of bedoelingen van de ontwerpers <p>b. Vermeldt het materiaal of...</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ het uitgetest is met de doelgroep voor wie het bestemd is? ☐ het ontworpen is in samenwerking met specialisten van de behandelde thematieken (actoren van het Zuiden, migranten, gespecialiseerde organisaties...)? 	<p><i>Aanvinken als het antwoord 'ja' is.</i></p>

2. Doelstellingen	
<p>a. Worden er doelstellingen vermeld?</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Ja ☐ Nee (ga naar punt 3) 	<p><i>Het gaat hier om de pedagogische doelstellingen, d.w.z. het expliciteren van een concrete verandering bij de doelgroep(en) dankzij het gebruik van het materiaal en niet om de algemene doelstellingen van het leerproces</i></p>
<p>b. Zijn de doelstellingen duidelijk?</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Ja ☐ Redelijk ☐ Nee 	<p><i>Gelieve commentaar te geven, als je antwoord 'redelijk' of 'nee' is.</i></p>

<p>c. Zijn de doelstellingen aangepast aan het profiel en het niveau van het publiek?</p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Redelijk</p> <p>☐ Nee</p>	<p><i>Gelieve commentaar te geven, als je antwoord 'redelijk' of 'nee' is.</i></p>
<p>d. Zijn de doelstellingen geformuleerd in functie van de verschillende leerdimensies:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kennis (weten/inzien) • vaardigheid of bekwaamheid (kunnen) • attitude/ houding (zijn)? <p>☐ Ja</p> <p>☐ Nee</p>	<p><i>Aangezien leerprocessen OE/WB op lange termijn houding- en gedragsverandering nastreven, is het van belang ook pedagogische doelstellingen te verwoorden die daarnaar verwijzen.</i></p>
<p><i>Indien het materiaal voor een schoolpubliek bestemd is, gelieve dan ook de vragen e, f en g te beantwoorden. Zo niet, ga dan naar vraag h.</i></p>	
<p>e. Zijn de doelstellingen geformuleerd volgens het referentiekader van het onderwijs (programma's, decreten, eindtermen, leerplannen...)?</p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Nee</p> <p>Zo ja, welke?</p>	<p><i>De samenhang tussen doelen en schoolprogramma's:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • rechtvaardigt het werken met de WB materie op school; • vereenvoudigt het werk van de leerkracht die minder vertrouwd is met de inhoud van WB; • motiveert leerkrachten om de WB materie in hun lessen te integreren.
<p>f. Zijn de doelstellingen vakoverschrijdend en/of overdraagbaar naar andere disciplines of schoolmateries?</p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Betrekkelijk</p> <p>☐ Nee</p> <p>Zo niet, denk je dat het gebruik van het materiaal dit zou mogelijk maken?</p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Nee</p> <p>Leg uit:</p>	<p><i>Als een werkinstrument vakoverschrijdend werd ontworpen en verbanden legt tussen verschillende schoolmateries en -disciplines, kan het:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • de interdisciplinariteit bevorderen; • de samenwerking tussen leerkrachten versoepelen; • het inzicht van de leerlingen in onderlinge afhankelijkheid en complexiteit van de thematieken vergemakkelijken.

<p>g. Verwijzen de doelstellingen naar sociale competenties (zoals vermeld in eindtermen, leerplannen, schoolprogramma's)?</p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Nee</p> <p>☐ Ik weet het niet.</p>	<p>Doelstellingen met betrekking tot attitudes, de kern van de WB methodes, kunnen in onderlinge samenhang staan met sociale competenties zoals omschreven in de eindtermen, leerplannen en pedagogische projecten van bepaalde scholen</p>
--	---

<p>h. Zijn de vooropgestelde doelen realistisch?</p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Redelijk</p> <p>☐ Nee</p> <p>Als je "nee" of "redelijk" hebt geantwoord, welke doelen kan het materiaal dan werkelijk bereiken?</p>	<p>Realistisch zijn de doelstellingen die de beoogde verandering effectief tot gevolg hebben: ze zijn aangepast aan en haalbaar voor het profiel/niveau van de leerlingen, aan de context, aan de duur van de activiteit, enz.</p>
--	--

3. Pedagogische aanpak/benadering

Met "pedagogische aanpak/benadering" bedoelen we het geheel van pedagogische processen waarin het werkinstrument geïntegreerd is (voor en na het gebruik ervan).

Met "pedagogische methode" bedoelen we het gebruik van specifieke, concrete methodieken van het materiaal zelf (tijdens).

LEERLINGEN EN LEERKRACHT

a. Vind je dat de methode de leerlingen als onderwerp (subject) van de pedagogische benadering beschouwt?

- Ja
- Redelijk
- Nee

Subject/onderwerp: de deelnemers zijn de actieve protagonisten van de pedagogische benadering.
Object: ze worden beschouwd als passieve "vergaarbakken" van de kennis die anderen bezitten.

Als je 'nee' of 'redelijk' invult: graag commentaar ajb.

<p>b. Wordt er rekening gehouden met de diversiteit binnen in de groep bij de pedagogische aanpak?</p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Redelijk</p> <p>☐ Nee</p>	<p><i>Culturele, sociale, linguïstische, religieuze diversiteit, gender, leeftijd...</i></p> <p><i>Als je 'nee' of 'redelijk' invult: graag commentaar ajb.</i></p>
<p>c. Welke positie van de leerkracht is volgens jou het best aan te bevelen?</p> <p>☐ Taakverlichter (facilitator)</p> <p>☐ Bemiddelaar (mediator)</p> <p>☐ Expert</p> <p>☐ Scheidsrechter</p> <p>☐ Geen positie</p> <p>☐ Andere mogelijkheid:</p>	<p><i>De positie verwijst naar het type van pedagogische relatie die ontstaat tussen de leerlingen en de leerkracht.</i></p>

PEDAGOGISCHE METHODE (tijdens het gebruik van het materiaal)

a. Vink de mogelijkheden aan die je geschikt vindt om de methode van het materiaal te karakteriseren.

De methode (volgens mij) ...

- is ludiek
- wekt nieuwsgierigheid op
- stimuleert de kritische geest (*stelt verschillende standpunten voor, geeft de kans zich te bevragen, ideeën met elkaar te confronteren, een stelling te argumenteren ...*)
- is participatief
- zet aan tot samenwerking
- laat toe te experimenteren (zelf ondervinden) of zich in de situatie kunnen verplaatsen
- doet een beroep op de ervaringen en eigen belevenissen van de deelnemers
- laat op een spontane manier toe ervaringen op te doen (waarnemingen, gewaarwordingen,...) en geeft de kans deze ervaringen te ontwikkelen
- bevordert empathie of identificatie van deelnemers met bepaalde personages en getuigen
- is gediversifieerd (*sensorische, emotionele, cognitieve, praktische...benadering*)
- stimuleert de deelnemers om hun eigen referentiekader niet centraal te stellen
- bevordert het afwisselen tussen vragen stellen en opzoeken
- geeft de kans verbindingen te leggen tussen theorie en praktijk
- bevordert bij de deelnemers het zich eigen maken van inhoud
- stimuleert verbeelding en creativiteit
- geeft kans tot besluitvorming en/of initiatieven nemen
- versterkt de autonomie/zelfstandigheid van de deelnemers
- andere:
- andere:

Commentaar

<p>b. Houdt de methode, indien participatief, rekening met het aantal deelnemers?</p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Redelijk</p> <p>☐ Nee</p>	<p><i>Participatieve methoden en technieken variëren naargelang van de grootte van de groep.</i></p> <p><i>In het onderwijsmilieu bv. moet de methode er rekening mee houden dat sommige klassen tot 30 leerlingen kunnen tellen.</i></p>
<p>c. Vind je, algemeen gezien, dat de methode stimuleert, motiveert en tot actie aanzet? Leg uit.</p>	
<p>PEDAGOGISCH PROCES (voor en na het gebruik van het materiaal)</p> <p>a. Is er een blikvanger/ijsbreker voorzien die de nieuwsgierigheid prikkelt voor het pedagogisch materiaal wordt gebruikt?</p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Nee</p> <p>☐ Zonder object</p>	
<p>b. Is er duidelijk aangegeven of het materiaal vooraf een voorbereiding vraagt of dat er met bepaalde vereisten moet rekening gehouden worden?</p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Redelijk</p> <p>Zo niet, vind je dat het materiaal een voorbereiding nodig heeft? Leg uit.</p>	<p><i>Voorafgaande vereisten: bv. kennis of vaardigheden die vereist zijn voor het gebruik van het materiaal</i></p> <p><i>Voorbeelden: kunnen lezen, de topmomenten kennen van de geschiedenis van de Belgische kolonisatie, Guatemala op een landkaart kunnen situeren, enz.</i></p>

<p>c. Worden mogelijke vervolgpistes, verdere toepassingen, doorwerking, project- of actievorming vernoemd?</p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Nee</p> <p>Zo niet, welke mogelijk soort “vervolg” heeft het materiaal? Leg uit.</p>	<p><i>Concrete toepassingen, realiseren van projecten, ontmoetingen met verenigingen, vorming volgen, complementaire werkinstrumenten oproepen...</i></p>
<p>MATERIALEN VOOR DE LEERKRACHT</p> <p>a. Er is een handleiding of een begeleidende uitleg bij het werkinstrument?</p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Nee (ga door naar punt n)</p>	
<p>b. Kan men de handleiding of begeleidende uitleg gemakkelijk verstaan en zich eigen maken?</p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Nee</p> <p>Zo niet, waarom?</p>	<p><i>Voorbeelden: de regels en aanwijzingen zijn duidelijk, het handboek of begeleidende uitleg is eenvoudig, beknopt, omvat grafische materialen, samenvattingen, een lexicon, schema's, illustraties, een praktische gids, aanbevelingen...</i></p>
<p>c. Zijn zowel de pedagogische benadering als methode uitdrukkelijk geformuleerd?</p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Nee</p>	
<p>d. Worden aanvullende middelen of extra informatie voor de leerkracht voorgesteld?</p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Neen</p>	

<p>e. Kan het werkinstrument gemakkelijk aangepast worden aan verschillende doelgroepen of contexten?</p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Redelijk</p> <p>☐ Nee</p>	<p>Als je 'Redelijk' of 'Nee' antwoordt, gelieve dan uit te leggen waarom.</p>
<p>f. Worden varianten of aanpassingen van het werkinstrument (voor andere contexten, doelgroepen, doelen...) voorgesteld?</p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Nee</p> <p>Zo ja, vind je ze gemakkelijk toepasbaar?</p>	
<p>g. Als het werkinstrument debat uitlokt, zijn er dan animatie- of/en faciliteringstechnieken voorzien? Is een debriefing gepland?</p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Nee</p> <p>☐ Niet van toepassing</p>	
<p>EVALUATIE</p> <p>h. Zijn er evaluatiemogelijkheden voorzien?</p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Nee (doorgaan naar punt j.)</p>	
<p>i. De evaluatie van het werkinstrument is vooral bestemd om</p> <p>☐ het tevredenheidsgehalte van de deelnemers te meten</p> <p>☐ na te gaan of de pedagogische doelen bereikt zijn</p> <p>☐ de deelnemers de kans te geven na te denken over hun leertraject</p> <p>☐ andere :</p>	<p>Vink de geschikte voorstellen aan.</p>

<p>EMOTIONELE INVLOEDEN</p> <p>j. Welke gevoelens wekt het werkinstrument op?</p> <p>1. 2.</p> <p>3. 4.</p> <p>☐ Ik weet het niet</p> <p>Hebben deze invloeden volgens jou eerder de neiging om de pedagogische benadering te ondersteunen of tegen te werken?</p>	<p>Voorbeelden: <i>Nieuwsgierigheid, schuldgevoel, ongemak, respect, verrassing, afkeer, enthousiasme, vreugde, trots, schaamte, angst, lachen, verantwoordelijkheid, interesse, hoop, zekerheid, optimisme...</i></p>
<p>k. Is er een verwerking voorzien van de gevoelens die door het werkinstrument opgewekt worden?</p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Nee</p> <p>☐ Niet van toepassing</p>	<p><i>Voorbeeld: moment van vrije expressie, het over en weer bekijken van de opgewekte emotionele elementen, en een meer contextuele duiding...</i></p>

<p>4. INHOUD</p>	
<p>a. Is de inhoud relevant m.b.t. de aangekondigde doelstellingen?</p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Redelijk</p> <p>☐ Nee</p>	<p><i>Als je 'Redelijk' of 'Nee' antwoordt, gelieve dan uit te leggen waarom.</i></p>

<p>b. Vink de stellingen aan die je geschikt lijken om de manier te karakteriseren waarop de informatie wordt behandeld.</p> <p>De inhoud, volgens mij, ...</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ slaagt erin complexe problematieken te visualiseren of ze op een eenvoudige wijze aan te pakken ☐ laat toe de problematieken in een context te plaatsen ☐ snijdt de politieke, sociale, economische, culturele en omgevingsdimensies van fenomenen aan ☐ maakt een betere kennis mogelijk van de onderlinge afhankelijkheden ☐ slaagt erin de macro- en microsociale of lokale en globale dimensies van de behandelde problematieken met elkaar te verbinden ☐ slaagt erin verbanden te leggen tussen de individuele en collectieve dimensies van de behandelde problematieken ☐ stelt verschillende standpunten voor ☐ stelt net zo goed vragen over de fenomenen als over de wijze waarop we ze kennen ☐ exploreert de 3 tijdsdimensies van de fenomenen (verleden, heden, toekomst) ☐ promoot een respectvolle en valoriserende visie op de mens ☐ stelt alternatieven voor en bevat een positieve visie over de handelingskracht van personen ☐ laat plaats voor contradicties en onzekerheden ☐ integreert een interculturele dimensie ☐ draagt bij tot het afbreken van vooroordelen en clichés ☐ andere : <p>Commentaar</p> 	<p><i>Bepaalde elementen in de lijst kunnen ook naar de gebruikte methode verwijzen. Voorbeeld: de micro- en macro-sociale dimensies verbinden, kan zowel deel uitmaken van de methode als van de inhoud.</i></p> <p><i>Banden van onderlinge afhankelijkheid tussen de lokale en globale problematieken, tussen nabije en verre realiteiten...</i></p> <p><i>In tegenstelling tot paternalisme, bijstandverlening of stigmatisering</i></p> <p><i>Kennis en waardering van culturele diversiteit, ontwikkeling van meervoudige visies, in vraag stellen van referentiekaders, handel- en denkwijzen, bedenkingen over etnocentrisme...</i></p>
<p>c. Is de informatie actueel?</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Ja ☐ Redelijk ☐ Nee 	<p><i>Als je 'Redelijk' of 'Nee' antwoordt, gelieve dan uit te leggen waarom.</i></p>

<p>d. Is de informatie volledig/voldoende?</p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Redelijk</p> <p>☐ Nee</p>	<p>Als je 'Redelijk' of 'Nee' antwoordt, gelieve dan uit te leggen waarom.</p>
<p>l. Worden de bronnen vermeld?</p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Nee</p>	

5. Drager (vorm)

<p>a. Is de vorm relevant genoeg en afgestemd op de doelgroep, de doelen en de behandelde thematiek?</p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Redelijk</p> <p>☐ Nee</p>	<p>Als je 'Redelijk' of 'Nee' antwoordt, gelieve dan uit te leggen waarom.</p>
<p>WAARDERING VAN TEKSTEN, BEELDEN OF AUDIO-VISUELE VORMEN</p>	
<p>b. Kwaliteit van het visuele (beelden, schema's, illustraties, opmaak...)</p> <p style="text-align: center;">1 2 3 4 5</p> <p>☐ Niet van toepassing</p>	<p>Gelieve je waardering van de kwaliteit van de vorm te noteren op een schaal van:</p> <p>1 = zwak 5 = uitstekend</p>
<p>c. Kwaliteit van teksten (woordenschat, stijl, spelling...)</p> <p style="text-align: center;">1 2 3 4 5</p> <p>☐ Niet van toepassing</p>	
<p>d. Klankkwaliteit</p> <p style="text-align: center;">1 2 3 4 5</p> <p>☐ Niet van toepassing</p>	<p>e. Kwaliteit van bewegend beeldmateriaal</p> <p style="text-align: center;">1 2 3 4 5</p> <p>☐ Niet van toepassing</p>

<p>ALS HET WERKINSTRUMENT EEN VIRTUELE OF INTERACTIEVE DIMENSIE HEEFT</p> <p>f. Gemak van navigatie of gebruik</p> <p>1 2 3 4 5</p> <p>☐ Niet van toepassing</p>	<p>1 = zwak 5 = uitstekend</p>
<p>g. Graad van interactiviteit</p> <p>1 2 3 4 5</p> <p>☐ Niet van toepassing</p>	<p>1 = zwak 5 = uitstekend</p>
<p>h. Pertinentie van de interactiviteit met betrekking tot de doelen</p> <p>1 2 3 4 5</p> <p>☐ Niet van toepassing</p>	<p>1 = zwak 5 = uitstekend</p>

6. Wat het werkinstrument beoogt, waar het naartoe wil...

a. Welke dimensies van verandering beoogt het werkinstrument?

<p>Identiteit(en)</p> <p><i>Het gevoel deel uit te maken van een groep, een gemeenschap, zich openstellen voor diversiteit en zich bewust worden van eigen attitudes en gedrag, beeldvorming en denkbeelden over zichzelf en anderen.</i></p> <p><i>Het werkinstrument bewerkt de relaties tussen ik en de anderen: vooroordelen, stereotypen...</i></p> <p><i>Het werkinstrument bewerkt de relaties tussen ik en de wereld: het behoren tot... een groep, een cultuur, een gemeenschap..., de verhouding tot de context, verhouding tot de cultuur...</i></p> <p>1 2 3 4</p>	<p>Versterking</p> <p>Competenties verwerven of verstevigen</p> <p><i>Het werkinstrument bevordert het verwerven van informatie, inzichten en bevordert de vorming van een kritische geest.</i></p> <p>1 2 3 4</p>	<p><i>In termen van langetermijnvisie kunnen we 4 individuele en collectieve veranderingsdimensies onderscheiden binnen de WBS benaderingen. Ze verwijzen naar complementaire pedagogische processen:</i></p> <p><i>Indien het werkinstrument volgens jou op één of meerdere van deze 4 veranderingsdimensies mikt, gelieve op een schaal van 1 tot 4 aan te duiden waar en in welke mate:</i></p> <p>1 = helemaal niet 4 = voluit</p>
<p>Participatie</p> <p><i>Deelnemen aan de democratische ruimte. Nieuwe attitudes en gedrag verwerven of verstevigen</i></p> <p><i>Het werkinstrument werkt op basis van de ervaring en de behoeften/noden van de deelnemende personen. De pedagogische benadering vertrekt vanuit het ervaringsgerichte experimenteren en de confrontatie met (nieuwe) situaties. Het moedigt aan om het woord te nemen, te argumenteren, te onderhandelen, samen te werken of beslissingen te nemen</i></p> <p>1 2 3 4</p>	<p>Actief Burgerschap</p> <p><i>Meedoen aan mobiliserende acties, zich engageren.</i></p> <p><i>Het werkinstrument stelt alternatieven voor, mogelijkheden tot engagement. Het moedigt mobilisering en overgaan tot actie aan. Het stelt vragen over de banden tussen de macro- en micro- sociale realiteit, de onderlinge afhankelijkheid van problematieken. Het snijdt de vraag aan naar individuele en collectieve verantwoordelijkheden.</i></p> <p>1 2 3 4</p>	

b. Geef, in orde van belangrijkheid, de waarden en attitudes die het werkinstrument bevordert.

1.	2.
3.	4.
5.	6.
7.	8.

Voorbeelden van waarden:
solidariteit, vrijheid, vrede, rechtvaardigheid, respect, integriteit, tolerantie

Voorbeelden van attitudes:
initiatief nemen, doorzetten, autonomie, creativiteit, verantwoordelijkheidszin, engagement, optimisme, bescheidenheid, open geest, zelfvertrouwen, empathie, bereidheid tot luisteren tot samenwerken

7. Besluit (algemene appreciatie)

a. Wat zijn de sterke punten van het materiaal?

1.

2.

3.

b. Wat zijn de zwakke punten van het materiaal?

1.

2.

3.

8. Deel je ervaring!

a. In welk kader heb je het materiaal gebruikt?

Publiek, context, algemene pedagogische benadering, aanvullende commentaren en opmerkingen...

<p>b. Welke verbeteringen of aanpassingen zou je willen aanbrengen of heb je zelf aangebracht aan het werkinstrument?</p>	
--	--

<p>9. Wat het analyserooster zelf betreft...</p>	
<p>a. Is dit analyserooster nuttig voor je geweest ?</p> <p style="text-align: center;">1 2 3 4 5</p>	<p>1 = helemaal niet 5 = erg nuttig</p>
<p>b. Hoe kan het verbeterd worden?</p>	